

**DET KONGELIGE
FORSVARSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget

0026 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

2022/689-2/FD IV 2/GRHE

29.04.2022

Forsvarsministerens uttalelse til Dokument 8:221 S (2021–2022)

Jeg viser til brev fra leder i Utenriks- og forsvarskomiteen (UFK), Ine Eriksen Søreide, av 21. april 2022. I brevet anmodes det om min uttalelse til representantforslag 221 S (2021–2022). I representantforslaget fremmer stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Christian Tybring-Gjedde, Hans Andreas Limi, Per Willy Amundsen, Dagfinn Henrik Olsen og Terje Halleland forslag om tiltak for å styrke Norges forsvarsevne og nasjonale beredskap.

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utrede om det er behov for ytterligere aktivitet knyttet til Andøya flystasjon sett i lys av den nye sikkerhetspolitiske situasjonen.

Regjeringen har i Meld. St 10 (2021–2022) som nå ligger til behandling i Stortinget sagt at vi vil styrke den nasjonale evnen til mottak av allierte styrker ut over det gjeldende langtidsplan legger opp til, og at omfanget av dette vil utredes videre. Det er vi i gang med. Den nasjonale evnen til alliert mottak er en kjent risiko i vedtatt langtidsplan, og noe den forverrede sikkerhetspolitiske situasjonen har forsterket ytterligere.

Ut over de operative basene til Luftforsvaret i nord som er vedtatt videreført er det, med de vedtak som er fattet om ny by i Bodø, bare Andøya som har relevant infrastruktur som kan gjøres tilgjengelig ut over det vedtatt langtidsplan har lagt opp til. Regjeringen vil videreføre og styrke vedlikeholdet av kritisk infrastruktur på relevante lokasjoner i Luftforsvaret, herunder Andøya, for å styrke vår nasjonale evne til alliert mottak i nord. Regjeringen vil vurdere evnen til å kunne motta allierte styrker raskt i nord allerede i fredstid og i en tidlig fase av en krise, i lys av dagens totale kapasitet til å motta allierte luftstyrker på norsk territorium.

Regjeringen vil vurdere den totale evnen til alliert samhandling, herunder tilrettelegging for trening og øving, mottak, koordinering og understøttelse. Dette gjelder både i rammen av alliert planverk tilpasset krise og krig, men også behov knyttet til nasjonalt planverk, signalering og avskrekking i fredstid, eller tidlig i en konflikteskalering. Regjeringen vil også vurdere hvordan Norge kan styrke nasjonale kapabiliteter som for eksempel droner, satellittbaserte tjenester og annet sivilt-militært samarbeid, og som en del av dette vurdere egnede lokasjoner. Her vil det inngå vurderinger av Andøya som lokasjon.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen øke kampkraft og operativ kapasitet ved å styrke Heimevernet med ambisjonen om å øke antall soldater til minimum 60 000.

Stortinget er informert om at måltallet for regjeringen i tråd med Hurdalsplattformen er en økning på 5000 av den samlede strukturen i Heimevernet. Den alvorlige forverringen av den sikkerhetspolitiske situasjonen som følge av Russlands invasjon av Ukraina, har ytterligere forsterket behovet for en ny vurdering av Heimevernets fremtidige rolle og ambisjon. Representantforslaget legger opp til en betydelig styrking av Heimevernet utover dagens struktur. En styrking av Heimevernet vil også bygge på fagmilitære vurderinger. Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) har på oppdrag fra Heimevernsstaben studert hvilken innretning Heimevernet bør ha i framtida gjennom prosjekt *Heimevernet mot 2030*. Studien skisserer fire ulike utviklingsretninger og ambisjonsnivå med forslag til struktur for framtidens Heimevern, men peker samtidig på at valg av innretningen på fremtidens Heimevern bør inngå i en større vurdering av hva Heimevernets rolle og ambisjon innenfor Forsvarets samlede struktur bør være, fremfor utelukkende et spørsmål om antall soldater i Heimeversstrukturen isolert sett.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen øke antall øvingsdøgn for soldater i Heimevernet, og øke soldatenes finansielle kompensasjon for å motivere og rekruttere flere til å delta i Heimevernet.

Regjeringen har allerede gjort tiltak for å øke aktiviteten i Heimevernet. Gjennom budsjettet for 2022 og forslaget til den nye tiltakspakken for Forsvaret (Prop. 78 S (2021–2022)) tilrettelegger regjeringen for mer aktivitet og materiell i Heimevernet. I dette ligger også en økning av antall øvingsdøgn for soldater i Heimevernet. Det vil være opp til forsvarssjefen å planlegge og gjennomføre tiltakene innenfor de nye økonomiske rammene i 2022.

Det er allerede lagt opp til at det skal innføres en ny godtgjøringsmodell for reservister basert på inntektskompensasjon. Dette innebærer blant annet at tjenestepliktige kan få dekket tapt arbeidsinntekt som følge av gjennomføringen av tjenesten med inntil seks ganger folketrygdens grunnbeløp. Modellen er en mer rettferdig godtgjøring for alle reservister, herunder reservister i Heimevernet, fordi den er tariffuavhengig. Det betyr at personer som er ansatt i privat sektor vil få kompensert tapt inntekt på lik linje med ansatte i statlig og kommunal sektor. At ingen skal lide personlige økonomiske tap på grunn av plikten samfunnet pålegger den enkelte gjennom verneplikten, anses som et viktig element for å sikre at tjenestepliktige velvillig møter opp til tjeneste. Innføring av en ny godtgjøringsmodell innebærer også en harmonisering med godtgjøringsmodellen som ble innført for Sivilforsvaret i 2018 og vil bety at tjenestepliktig personell på sikt vil bli godtgjort etter samme prinsipper uavhengig av hvilken beredskapssetat de representerer.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen opprette egen rekruttutdanning for Heimevernet.

Forhold vedrørende behov for å opprette egen rekruttutdanning for Heimevernet er vurdert og redegjort for i Prop. 1 S (2021–2022). Jeg mener at det innenfor dagens Heimevernsstruktur ikke er behov for en egen rekruttutdanning for Heimevernet. Militærfaglige vurderinger fra Forsvarssjefen tilsier at det heller ikke vil være behov for egen rekruttutdanning i HV, selv med økt ambisjonsnivå til 45000 personell i HVs struktur.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremskynde anskaffelsen av nye helikopter til Hæren.

Regjeringen vil anskaffe nye helikoptre til spesialstyrkene og Hæren, og er i gang med å følge opp Stortingets vedtak om dette og gjennomgå rammene for anskaffelsen i tråd med Hurdalsplattformen.

Anskaffelsen må også sees i sammenheng med innfasingen av flere andre nye fly og helikopter i Luftforsvaret og bemanningen og understøttelsen av disse som rekrutterer fra den samme personellmassen. En eventuell forsering av en anskaffelse av helikopter må derfor også vurdere evnen til å utdanne nok kvalifisert personell parallelt med anskaffelsen av selve materiellet.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen sikre permanent luftvern av alle større norske byer samt sentrale forsvarsanlegg og garantere for at Kongsberg Gruppen kan øke og fremskynde produksjon av Norwegian Advanced Surface to Air Missile Systems (NASAMS).

Den sikkerhetspolitiske situasjonen er alvorlig. Arbeidet med å vurdere hvordan evnen til beskyttelse mot langtrekkende presisjonsvåpen kan økes vil prioriteres, og det vil i kommende planperiode vurderes hvordan en balanse mellom aktive og passive tiltak ytterligere kan øke evnen til beskyttelse mot missiltrusselen. Behovet for langtrekkende luftvern skal ses i sammenheng med behovet for en kapasitet mot korttrekkende ballistiske missiler. Som del av denne vurderingen planlegges det på lengre sikt å innføre langtrekkende luftvernssystemer som vil øke evnen til å beskytte kritisk infrastruktur, strategiske kapasiteter og potensielt også befolkningssentra mot den økte missiltrusselen.

Det ble i arbeidet med vedtatt langtidsplan vurdert lavere lags forsvarssystemer mot moderne kryssermissiler og korttrekkende ballistiske missiler. Kryssermissiler utgjør i dag den mest krevende trusselen for Norge. Det er prioritert en oppgradering av luftvernssystemet NASAMS og å videreutvikle dette med blant annet moderne sensorer. I tillegg innføres det en komplementær kapasitet, et nytt missil, med kortere rekkevidde. Dette vil tilsammen styrke evnen til beskyttelse vesentlig og er en nødvendig prioritering foran den planlagte innføringen av langtrekkende luftvern.

Langtrekkende luftvern er ressurskrevende systemer både personell- og kostnadsmessig og vil ved en fremtidig anskaffelse være en svært betydelig investering. Det vil være nødvendig å gjøre en nærmere helhetlig vurdering før regjeringen fremmer en anbefaling om utviklingen av luftvernstrukturen i Forsvaret.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen opprette beredskapsheltere for F-35.

Et forverret trusselbilde siden innfasingen av kampflyene begynte, og erfaringene med driftssettingen så langt, har gitt ny innsikt i både hvilke personell-, EBA- og materiellressurser som kreves for å oppnå ønsket operativ effekt. Full operativ evne for F-35 frem mot 2025 krever blant annet økt tilgjengelighet på kompetanse, etablering av infrastruktur for en kostnadseffektiv daglig styrkeproduksjon og tilstrekkelig beskyttelse av kampflyene på basene. Tilstrekkelig beskyttelse etableres normalt gjennom en kombinasjon av aktive og passive beskyttelsestiltak, eksempelvis luftvern og kampflysheltere. Regjeringen vil vurdere tiltak og eventuelle omprioriteringer for å nå ønsket operativ effekt i arbeidet med ny langtidsplan for forsvarssektoren.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen redusere ledetiden for NAMMOs produksjon av ammunisjon samt sikre at NAMMO får den finansielle støtten bedriften trenger for å øke produksjons- og lagringskapasiteten.

Forsvarsdepartementet er i dialog med NAMMO om reduksjon av ledetider knyttet til NAMMOs produksjon av ammunisjon. På enkelte områder har FD allerede iverksatt tiltak for å bidra til å redusere NAMMOs ledetider for produksjon av ammunisjon. Eventuelle tiltak for eventuelt å bidra til å øke NAMMOs produksjons- og lagringskapasitet er til vurdering i departementet.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen øke beredskapskapasitet for lagring av nødvendig beredskapsmateriell, inkludert etablering av beredskapsavtaler med kommersielle aktører.

Regjeringen har allerede i Prop. 78 S (2021–2022) anbefalt prioriterte tiltak som styrker beredskapen til den vedtatte strukturen. Videre vil regjeringen legge til rette for et tettere samarbeid mellom Forsvaret og resten av samfunnet for å styrke både forsvarsevnen og vår totale samfunnsberedskap. Et godt og nært samarbeid med storsamfunnet herunder andre statlige aktører, allierte, industri og næringsliv er viktig for å lykkes med denne nødvendige omstillingen. Forsvaret inngår blant annet strategisk samarbeid med utvalgte norske selskaper som leverer logistikkjenester Forsvaret er avhengige av i fred, krise og krig. Eksempler på dette er strategiske avtaler med de store matvaregrossistene om leveranser av mat til Forsvaret og allierte forsterkningsstyrker i fred, krise og krig.

Regjeringen vil som beskrevet i Hurdalplattformen bruke strategiske avtaler til å trygge beredskap, sikre kapasitet til alliert mottak og effektivisere logistikk. Slike strategiske avtaler kan inneholde beredskapsklausuler og disse må igjen sees i sammenheng med fullmaktene militær myndighet har til å rekvirere ressurser med hjemmel i beredskapslovgivningen. Beredskapsavtaler legger til rette for at strategisk viktige ressurser er tilgjengelige for rekvisisjon dersom det skulle bli aktuelt å anvende denne lovgivningen. Avtalene gir økt operativ evne på en kostnadseffektiv måte gjennom fleksibel tilgang på ressurser.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen opprette beredskapslagre for innsatsmateriell.

Regjeringen vil prioritere satsingen på vedlikehold av materiell, anskaffelse av reservedeler og oppbygging av beredskapsbeholdninger, inkludert ammunisjon. De konkrete forslagene fremkommer i Prop. 78 S (2021–2022) og Meld. St. 10 (2021–2022). Regjeringen vil først prioritere tiltak som styrker beredskapen til den vedtatte strukturen for krise og konflikt. Hurtig anskaffelse av ammunisjon i ulike ammunisjonsklasser, anskaffelse av et økt volum personlig bekledning og utrustning og økt materiell- og logistikkberedskap vil øke forsvarsevnen, reaksjonsevnen og utholdenheten til strukturen. I den sikkerhetspolitiske situasjonen vi står i er markedet presset på beredskapsutstyr og ammunisjon. Regjeringen vil gå i dialog med nære allierte for å vurdere hva som er mulig å anskaffe på kort sikt. Regjeringen vil i tillegg til dette prioritere oppfylling av drivstoffbeholdningene.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke bevilgningen til Det frivillige Skyttervesen.

Det frivillige Skyttervesen (DFS) mottar tilskudd gjennom Forsvarsdepartementets ordning for tilskudd til frivillige organisasjoner på forsvars- og sikkerhetsområdet. For tilskuddsåret

2022 ble DFS tildelt om lag 32 millioner kroner. Dette utgjorde om lag halvparten av den totale avsetningen til tilskuddsordningen. Eventuelle økonomiske økninger vil være tema i forbindelse med de årlige budsjettprosessene.

Med hilsen

Bjørn Arild Gram

Dokumentet er elektronisk godkjent og signert, og har derfor ikke håndskrevne signatur